

Hjärtats befrielse och ollonets

Det balanserade och välformulerade inlägget från Järhult & Järhult (Läkartidningen 28–29/01, sidan 3259) kändes som något av en befrielse.

Det är kanske naturligt och riktigt att en del av ungdomens idealism förkastas eller åtminstone läggs i malpåse. Andra delar innebär utvecklingslinjer mot framtiden.

Själv tillhör jag en äldre generation än Järhult & Järhult. Till läkarutbildning kom jag höstterminen 1959 i Lund efter en kort karriär som skogshuggare och bonddräng och en hastig halvsulning i humanistiska ämnen, kompletterad med ett minimum av naturvetenskapliga kunskaper.

Vi var inte många i vår kurs som hade sett andra sidor av samhället än den borgerliga överklassen. Dock var stämningen inom kursen god så långt jag minns och fri från alla former av mobbing. Däremot var tempot inom kursen uppdrivet. En berömd grupp bröt sig in på institutionen för medicinsk kemi kl 05.30 en höstmorgon 1960, för att fort nog komma igång med laborationerna; det väck-

Likväl är det kommunikation och formulering av arbetshypoteser för framtida forskning som driver utvecklingen och hindrar en att drunkna i sin egen cynism.

te bestörtning och förvirring bland lärarna, som när manskäpet är mer motiverat än befälet [1].

Själv hade jag vuxit upp i Skellefteå älvdal och av far och Norra Västerbotten programmerats till folkpartist – icke praktiserande men dock. Det krävdes faktiskt 24 års daglig läsning av ledartiklarna i Sydsvenska Dagbladet, innan jag med stöd av den källkritiska historie-

synen bröt upp från borgerligheten och sökte mej till socialdemokratin.

Som ålderspensionär finner jag att ur social synpunkt torde jag nu tillhöra någon form av överklass. Däremot är det inte självklart att alla mina barn tillhör den sociala överklassen. »Klass« är inget statiskt begrepp. Med ett fungerande utbildningssystem finns det en klasscirkulation. Dock är det fortfarande en fördel för ett barn att födas av begåvade och förmögna föräldrar med utbildningstraditioner [2].

Trycket av tidens desinformation och motsägelser kan föda förtvivlan och cynism. Jag exemplifierar med två fenomen, om vilka det hittills rått kommunikationsförbud:

1. U-länderna. Jordens befolkning har ökat med en faktor 5–10 under de sista århundradena. Eftersom befolkningsexplosionen skett i u-länderna, har dessa inte utsugits av i-länderna utan investerat sin produktionsökning i en befolkningsökning. Det beror inte på okunnighet. Alla vet hur man gör eller inte gör en unge, i synnerhet i u-land där husdjuren dagligen fortplantar sig inför hela familjen och privatlivet är kollektivt av utrymmesskäl.

2. Samefrågan. Lapparna är inte ursprungsbefolkning i Norrland [3]. Rennärningen är nu en industrialiserad massproduktion av kött. Den drivs av 150 etniska svenskar i samernas namn med bil, skoter, motorcykel och helikopter över marker som inte sett en ren på 100-tals år före 1950. Mer än 99 procent av samernas ättlingar är utestängda från rennäring, jakt och fiske genom ett ärftligt privilegium som tillfallit ett fåtal.

Ett annat komplicerat exempel, men med öppen debatt, är omskärelsen. Den rituella lokalbedövning som lagen kräver från 1 oktober i år (Läkartidningen 28–29/01, sidan 3260) drar löje över lagstiftarens kunskap och kompetens. Lokalbedövning svider som en eldslåga och kommer att vålla barnen mer smärta än det snabba snittet. Jag vet av personhistoriska skäl. Jag har blivit tvärskuren, snedskuren, långskuren, sällan kring-skuren, aldrig omskuren.

Historiskt har de åskådningar där könet är gud – Afrodite, Asera, Astarte etc – inte utmärkt sig för tolerans mot olik-tänkande. »Förbjuden var kyskhets vid vite, i kärlekens heliga stad.« En god början till modernisering skulle kunna

Att vara doktor

vara att respektera våra judiska och muslimska minoriteteters förbundshandling. Men kanske Göran Persson och regeringen vid närmare eftertanke finner att »charity begins at home« och reviderar den bisarra lagstiftning som ska införas 1 oktober 2001?

Jag välkomnar alltså Järhults & Järhults nyanserade inlägg. Man kan skämta om det som är för allvarligt att orka ta på allvar. Likväl är det kommunikation och formulering av arbetshypoteser för framtida forskning som driver utvecklingen och hindrar en att drunkna i sin egen cynism.

Bo Norberg
författare, Umeå

Referenser

1. Gosciny R, Uderzo A. Asterix drar i fält. Malmö: Serieförlaget 1992.
2. Norberg B. Arv på gott och ont (hälsa). Rondellen 2001; 8. URL: <http://www.rondellen.net>
3. Baudou E. Norrlands forntid – ett historiskt perspektiv. Bjästa: Cewe-Förlaget 1995.